

faste det en Døftelse i Thinget, hvortil det vistnok i alle Maader er berettiget. I Henseende til, hvad den ærede Forslagsstiller anmærkede, at man troede, det vilde hjælpe paa Forslaget, om der stilledes i Spidsen, at Ægtefælle fremdeles kan indgaaes ved Wielse ligesom nu, da vil jeg dog, siden det er anført, ikke fortie min Mening, at jeg troede, denne Bestemmelse burde aldeles være udeladt; thi jeg mener, at, skulle vi have et borgerligt Ægtefælle, som vistnok er nødvendigt for at Religionsfrihed kan træde i Kraft, saa maa dette borgerlige Ægtefælle være aldeles almindeligt, medens Wielse i Kirke eller Synagoge bliver en Sag, Ægtefællet selv som borgerlig Sag ganske uvedkommende. Jeg skal derfor tilraade Forslagets Fremme.

Mr: Jeg vil kun tillade mig, til den næstsidste ærede Taler at bemærke, at Erangen til Forandring i det kirkelige Ægtefælle, i den kirkelige Confirmation, i dens Betydning for borgerlige Handlinger og i den ogsaa efter kirkelige Forskrifter, eller dog som havende sit Udspring i disse affattede Gudsformular, jo dog nødvendigviis maa være meget stor hos de Dele af Folket, de være store eller smaa, som ikke høre til noget af de i Landet anerkjendte Samfund; og dem kan det dog ikke være den ærede Talers eller vel Høgens Mening at udelukke fra Folket (Hør!). Have vi ved Grundloven tilstiftet enhver dansk Mand Ret til at udøve sin kirkelige Kultus som han selv vil, uafhængig af andre bestaaende Forhold, saa maae nødvendigviis ogsaa, naar Grundloven skal være en Sandhed, Bestemmelser tages, hvorefter denne Afgjørelse kan gøres gjældende, uden at komme i Strid med Udøvelsen af de ham ogsaa ved Grundloven tilstiftede borgerlige Rettigheder (Hør!).

la Cour: Det gjælder i nærværende Tilfælde jo kun, om det forelagte Udkast skal forhandles her i Thinget eller ikke; jeg skal derfor aldeles holde mig til den formelle Side. Naar Spørgsmaalet stilles saaledes, saa vil jeg ganske afgjort svare Ja, det bør vistnok komme til Forhandling her i Thinget, thi netop dette Udkast vil mere end de allerfleste Sager, der forelægges os, hjælpe til at klare adskillige Begreber for os, som vi i høi Grad trænge

til at faae klarede (Hør!). For et Par Aar siden levede vi i Ideernes Sphære, og Ideerne have, naar de abstract træde frem for os, noget Tiltalende for Alle; men naar det kommer dertil, at de skulle træde frem i Virkeligheden, saa viser det sig, at de ere en Magt, og ere de først satte paa Tronen, saa føre de Meget med sig, hvorfor man strækkes tilbage i det første Dieblik. Saaledes er det naturligtviis Tilfældet med Ideen om den borgerlige, den religiøse, den politiske Frihed, som Grundloven tilstiftter os, og som fører mange Consequenter, mange Collisioner med sig. Nærværende Forslag stiller mange saadanne Collisioner frem, som det er nødvendigt for os, at vi maae rede op i, dersom vi ellers ere mægtige til at opfylde det Hverv, som vi have paataget os, dersom vi ere mægtige til at gennemføre de frie Grundfætninger i Livet, uden at den offentlige Moral eller den borgerlige Sikkerhed eller andre Statsgrundpiller komme til at vakle. Det er en stor Opgave, som er stillet for os, og dersom vi skyde Consequenterne og Collisionerne bort fra os, uden at turde see dem ret i Ansigtet, saa blive vi neppe vor Opgave vorne. Den første Collision, som er stillet frem i dette Forslag, er den mellem paa den ene Side den Ret og Frihed, som er indrømmet Folk, der ønske at forene sig i Ægtefælle, og paa den anden Side Præsterne, hvem det er overdraget at fuldbyrde denne Handling. Nu er det jo vitterligt, at det i mange Tilfælde har noget Anstødeligt hos sig, at Wielsen skal fuldbringes ved en kirkelig Handling (Hør!), og uagtet det erkendes, at Ægtefællet er uchristeligt, bliver det os dog befalet som Præster at fuldbringe det, og i Tilfælde, hvor Folk af forskjellig Troesbekjendelse ønske at træde i Ægtefælle, have de kirkelige Ceremonier næsten slet ingen Betydning, eller de blive endog forargelige. Nu er Spørgsmaalet: Skulle vi for disse Tilfældes Skyld, hvor enten disse Personers Ret og Frihed, eller hvor Præsternes Frihed krænktes, ønske, at den hele Orden for Wielsen skal forandres, eller skulle vi ønske, at i disse enkelte Tilfælde skal Ægtefællet kun være borgerligt, og at det i andre Tilfælde skal vedblive som hidtil at hvile paa kirkelig Grund? Det